

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Petra Pospíšila a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., ve věci

žalobce: **Karel Frolík - AUTOSERVIS**, IČO: 103 01 577
sídlem Táborská 2400, Písek
zastoupený advokátem JUDr. Lubošem Průšou
sídlem Národní svobody 32/11, Písek

proti
žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 12. 2017, čj. 55444/17/5100-41458-710158,

takto:

- I. Rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 20. 12. 2017, čj. 55444/17/5100-41458-710158, **se ruší** a věc **se vrací** k dalšímu řízení žalovanému.
- II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, a to k rukám jeho advokáta JUDr. Luboše Průši do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Finanční úřad pro Jihomoravský kraj (dále jen „finanční úřad“) nařídil exekučním příkazem ze dne 4. 4. 2013, čj. 1347825/13/3001-25202-709126, k vymožení vykonatelných nedoplatků daňového subjektu CHRTIK COMP, s. r. o., v likvidaci, IČO 293 00 134 (dále jen „daňový dlužník“), daňovou exekuci prodejem movitých věcí. Do soupisu věcí byly pojaty pohonné hmoty – motorová nafta v množství 30 671 litrů. Žalobce se návrhem doručeným dne 22. 7. 2013 (doplněný návrhy doručenými dne 1. 8. 2013 a 19. 8. 2013) domáhal vyloučení majetku z daňové exekuce, konkrétně požadoval vyloučit 12 500 litrů motorové nafty.
2. Řízení bylo finančním úřadem nejprve zastaveno z důvodu zmeškání lhůty pro podání návrhu, což bylo následně v odvolacím řízení potvrzeno žalovaným. Toto rozhodnutí bylo následně zrušeno Krajským soudem v Brně rozsudkem ze dne 24. 5. 2016, čj. 29 Af 35/2014-48, přičemž kasační stížnost proti citovanému rozsudku byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 10. 2016, čj. 2 Afs 178/2016-23.
3. Finanční úřad se předmětným návrhem na vyloučení majetku z daňové exekuce zabýval meritorně v rozhodnutí ze dne 6. 2. 2017, čj. 495357/17/3001-80542-711610, přičemž návrh zamítl. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl podané odvolání a rozhodnutí finančního úřadu potvrdil. Své rozhodnutí založil na závěru, že nebyly splněny podmínky § 444 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v rozhodném znění (dále jen „obchodní zákoník“), jelikož nedošlo k dostatečnému odlišení zboží od jiného zboží, tudíž na žalobce nepřešlo vlastnické právo k pohonným hmotám.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

4. V žalobě ze dne 29. 1. 2018 žalobce uvedl, že žalovaný věc nesprávně právně posoudil. Z ustanovení § 444 obchodního zákoníku ani z rekapitulovaného doktrinního výkladu nevyplývá, že by k dostatečnému označení za účelem odlišení druhově určených věcí od jiného zboží bylo třeba jejich jakéhokoli fyzického (prostorového) oddělení, když to je jen jednou z možností pro splnění podmínek pro přechod vlastnictví dříve než okamžikem předání zboží. Výklad žalovaného navíc není v souladu s praxí a obchodními zvyklostmi. Požadavek oddělené přepravy pro prokázání nabytí vlastnictví by podle žalobce vedl k paralyzování obchodu s pohonnými hmotami u menších provozovatelů.
5. Žalobce vždy tvrdil, že pohonné hmoty nabyt zaplacením za ně společností JLR group, a. s., IČO: 248 25 310 (dále jen „společnost JLR group“), a sdělením společnosti JLR group, že pro něj jsou naloženy v konkrétním kamiónu, který je na cestě k němu a k dalším kupujícím. Tato praxe byla mezi žalobcem a společností JLR group zavedena dlouhodobě. Dle žalobce u jedné konkrétní cisterny naplněné pohonnými hmotami je označení k odlišení zboží způsobem písemného určení a následného sdělení učiněného prodávajícím kupujícímu kolik z celkového konkrétního objemu pohonných hmot v cisterně v měrných jednotkách náleží jednotlivým kupujícím zcela dostačující pro splnění druhé podmínky uvedené v § 444 obchodního zákoníku.
6. Finanční úřad uvedl žalobce v omyl, když měl z jeho rozhodnutí za to, že pro vydání věci z daňové exekuce má pouze nějak prokázat, že ve dnech 4. - 5. 4. 2013 nebyla uskutečněna stejnými subjekty ještě jiná dodávka druhově určeného zboží pro někoho jiného než pro další 3 subjekty.

7. Žalovaný si přimyslel podmínku, že výběr věcí k označení odlišením musí být proveden formou písemného sdělení prodávajícího kupujícímu. Výpověď svědka Š. nebyla ničím vyvrácena a zpochybněna. Postup žalovaného nasvědčuje tomu, že měl jediný cíl, nevydat zabavené zboží žalobci za každou cenu bez ohledu na platná ustanovení zákonů. Poukázal rovněž na řadu důkazů, na jejichž základě prokázal, že 12 500 litrů nafty bylo dostatečně označeno k odlišení.
8. Dále uvedl, že se žalovaný žádným přezkoumatelným způsobem nevypořádal s námitkou, že vzhledem k ustanovení § 446 obchodního zákoníku postačuje k prokázání dřívějšího přechodu vlastnictví k pohonným hmotám na žalobce, prokáže-li splnění obou podmínek dle § 444 obchodního zákoníku jen ve vztahu ke společnosti JLR group, když jen s touto společností měl sjednán závazkový vztah koupě zboží.
9. Žalobci byla v podstatě odňata jedna instance v řízení. Finanční úřad neprováděl ve věci dokazování, prvním úkonem po zrušení rozhodnutí o tom, že žalobce podal návrh na vynětí věci z daňové exekuce opožděně, bylo vydání rozhodnutí, že se návrhu nevyhovuje. Finanční úřad v daňové exekuci zabavil evidentně věc jiného vlastníka než daňového dlužníka. Daňová exekuce měla být nejpozději po provedení dokazování v březnu 2017 zastavena, jelikož je vedena evidentně nezákonně.
10. V neposlední řadě uvedl, že žalovaný postupuje i v rozporu se zásadou vyjádřenou v § 7 odst. 2 daňového řádu, když úmyslnými průtahy a svévolným výkladem působí žalobci škodu po dobu již téměř pěti let.
11. Z výše uvedených důvodů navrhl, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno.

III. Shrnutí obsahu vyjádření žalovaného

12. Žalovaný v podání ze dne 27. 4. 2018 uvedl, že mu není zřejmé, jak jinak než fyzickým oddělením by žalobce chtěl pohonné hmoty, či kapaliny obecně, odlišit od jiných kapalin. Pouhé sdělení, že určité množství z celkového objemu kapalin ve společné cisterně je ve vlastnictví určitého subjektu, nelze považovat za dostatečné označení k odlišení.
13. Obecná argumentace, že výklad žalovaného není v souladu s praxí a obchodní zvyklostí nemůže obstát, jelikož žalobce neuvedl žádnou zákonnou ani jinou oporu.
14. S odlišným právním názorem byl žalobce prokazatelně seznámen, tudíž bylo postupováno v souladu se zákonem. Podmínku písemnosti sdělení odlišovacích znaků dovodil žalovaný ze smyslu ustanovení § 444 obchodního zákoníku. I kdyby sdělení odlišovacích znaků nemuselo mít písemnou podobu, na nynější věci by to nic nezměnilo, jelikož pohonného hmoty nebyly dostatečně identifikovány k odlišení od ostatních pohonných hmot.
15. Žalovaný nerozporuje, že z rekapitulovaných důkazních prostředků vyplývá množství objednaných a zaplacených pohonných hmot. Z rekapitulovaných důkazních prostředků ovšem nevyplývá, že by žalobce nabyt k pohonným hmotám vlastnické právo. Žalobce argumentoval i tím, že ve smyslu § 446 obchodního zákoníku k prokázání nabytí vlastnického práva postačí naplnění podmínek jen ve vztahu ke společnosti JLR group, přičemž žalovaný ani nic jiného nepožadoval. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, že vycházel z ujednání mezi žalobcem a společností JLR group a svou argumentaci opřel o skutečnosti nastalé mezi těmito stranami.

16. Řízení podle § 179 daňového řádu je řízením návrhovým, tudíž se primárně posuzují důkazní prostředky předložené navrhovatelem (žalobcem). Jestliže finanční úřad před vydáním rozhodnutí doplňoval listinné důkazy, resp. zjišťoval okolnosti ve vztahu k oprávněnosti návrhu nad rámec důkazních prostředků předložených navrhovatelem, není povinen navrhovatele s nimi žalobce před vydáním rozhodnutí seznamovat.
17. Upozornil také, že námitky týkající se toho, zda zajištěné pohonné hmoty nepatří daňovému dlužníku, nejsou předmětem tohoto řízení. Povinností finančního úřadu bylo pouze ověření, zda si žalobce nárokuje vlastnické právo oprávněně. Závěrem se žalovaný ohradil proti nařčení o úmyslném protahování řízení, když toto nelze dovozovat pouze ze skutečnosti, že žalovaný hájí svůj právní názor, který je v rozporu s názorem žalobce.
18. Z uvedených důvodů navrhl, aby žaloba byla zamítnuta.

IV. Shrnutí obsahu repliky žalobce

19. Žalobce zaslal soudu repliku ze dne 29. 5. 2018, ve které zopakoval, že kogentní podmínky zastávané žalovaným zákon nestanoví. Oznámením předsedou představenstva společnosti JLR group byly všichni kupující pohonných hmot v předmětné cisterně přepravované mj. i k žalobci, přesně informováni o tom, jaká poměrná část pohonných hmot z cisterny je v jejich vlastnictví poté, co za zboží zaplatili, či zaplatí.
20. Žalovaný se nijak nevyrovnal s tvrzením žalobce, že i pokud by platila jeho právní argumentace, tak vlastnictví ke všem v cisterně přepravovaným hmotám zcela jistě přešlo alespoň na společnost JLR group, neboť bylo jediným vlastníkem zaplaceného za celý obsah cisterny a to patrně dle obdobných podmínek, jaké byly založeny rámcovou smlouvou 3. 10. 2012 mezi žalobcem jako kupujícím a JLR group jako prodávajícím. Z toho důvodu nemohly být pohonné hmoty postiženy daňovou exekucí proti jinému daňovému dlužníku. V tomto ohledu označil rozhodnutí za nepřezkoumatelné. Srozumitelně se žalovaný nevyjádřil ani k porušení základních zásad správy daní, zejména nevysvětlil, z čeho vyvozuje, že daňový subjekt byl někdy vlastníkem zabavených pohonných hmot.
21. Výklad zastávaný žalovaným je navíc v rozporu s obchodní praxí v oboru podnikání s pohonnými hmotami. Je zcela nepravděpodobné, že by český zákonodárce chtěl právní úpravou této praxe bránit. Dle žalovaného by okamžik převodu vlastnického práva nastal nejdříve tehdy, až konkrétní pohonné hmoty určené pro kupujícího budou odděleny například stočením do jeho nádrží, palivové nádrže automobilu atd.
22. V daném případě má žalobce za to, že došlo i ke splnění písemnosti sdělení ohledně odlišení od jiného zboží, ačkoliv obligatorní povahu této podmínky rovněž rozporuje.
23. Závěrem setrval na svém procesním stanovisku.

V. Posouzení věci soudem

24. Krajský soud v Brně (dále také „soud“) ve smyslu § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“), bez nařízení ústního jednání přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí finančního úřadu včetně řízení předcházejícího jejich vydání, a shledal, že žaloba **je důvodná**.

25. V nynější věci je nejprve nutné přiblížit vývoj ohledně právního názoru zastávaného správcí daně, ke kterému v průběhu řízení došlo. Žalobce svůj návrh na vyloučení pohonných hmot z daňové exekuce založil na tom, že se nejedná o majetek daňového dlužníka, jelikož pohonné hmoty byly uhrazeny na základě zálohových faktur vystavených společností JLR group. Ke svému návrhu předložil řadu důkazních prostředků.
26. Finanční úřad své rozhodnutí o nevyhovění návrhu žalobce založil na hodnocení předložených důkazních prostředků, ze kterých vzhledem k jejich kvalitativní stránce nevyplývalo vlastnictví pohonných hmot ve prospěch žalobce. Soud na tomto místě stručně rekapituluje základní pochybnosti, ke kterým dospěl finanční úřad. Předložená rámcová smlouva dle finančního úřadu nevypovídala nic o eventuální existenci a povaze dílčích kupních smluv. Tvrzená výhrada vlastnického práva by totiž vznikla vždy až okamžikem uzavření dílčích kupních smluv, nikoliv jejich sjednáním v rámcové smlouvě. Za nerozhodné považoval i předložené faktury a výpisy z účtů. Dále uvedl, že ze zajištěných dokladů (ARC – 13 DE 21500000002137148) vyplývá, že odesílatelem byla společnost GETA Berlín GmbH, Berlín, a příjemcem společnost REAL GLOBE PETROL, s. r. o., Ostrava, s místem přijetí Gerlach, spol. s. r. o. Jako vlastník a objednatel dopravy na dokladu figuruje daňový dlužník a jako první dopravce společnost Ing. Martin Divíšek, s. r. o., Chlumec nad Cidlinou. Shodné údaje vyplývají i z mezinárodního nákladního listu CMR. Z těchto dokladů tudíž nebylo možné prokázat, že by pohonné hmoty byly na cestě k žalobci a ten je měl ve své dispozici. Společnost Ing. Martin Divíšek, s. r. o., uvedla, že dopravu prováděla pouze pro společnost KONT FUEL DISTRIBUTION, s. r. o., Praha, na základě emailové objednávky ze dne 4. 4. 2013 se sdělením míst vykládek. Dle této objednávky mělo být v sídle žalobce vyloženo pouze 7 500 litrů motorové nafty, tudíž je zřejmý rozpor mezi údaji uvedenými žalobcem (požadoval vyloučit 12 500 litrů motorové nafty). Vlastnické právo nebylo možné prokázat ani zálohovou fakturou č. 201304133, kterou fakturoval daňový dlužník společnosti JLR group k úhradě částku 666 847,50 Kč na účet vedený u společnosti FUNGUJ, s. r. o., jelikož z ní nevyplyvá právní důvod závazkového vztahu. Fakturu finanční úřad nepovažoval za doklad o vlastnickém právu ale pouze za doklad vztahující se k účetnímu hledisku. Emailová korespondenci o zaplacení dodávky pohonných hmot společností JLR group na účet FUNGUJ, s. r. o., rovněž neprokazuje vlastnické právo a navíc není dokladem o provedení úhrady. Finanční úřad tedy celkově vyšel ze závěru, že mu nebyl prokázán samotný vznik závazku ani provázanost případné úhrady faktury se zabaveným zbožím.
27. V rámci odvolacího řízení byl skutkový stav dále doplněn prostřednictvím dalších důkazních prostředků, přičemž žalovaný zaslal žalobci seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvu k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 21. 8. 2017. Žalovaný v rámci této písemnosti seznámil žalobce s tím, že na základě doplnění dokazování lze považovat za prokázané množství motorové nafty, které žalobce navrhuje vyloučit z daňové exekuce, a lze usoudit, že zabavená motorová nafta byla na cestě k žalobci. Žádný důkazní prostředek však nedokládá vlastnictví žalobce k těmto pohonným hmotám, resp. vlastnictví JLR group k těmto pohonným hmotám.
28. V seznámení se zjištěnými skutečnostmi a výzvě k vyjádření se v rámci odvolacího řízení ze dne 24. 10. 2017 žalovaný uvedl, že primární argument, na jehož základě žalobce

požaduje vyloučení předmětných pohonných hmot z daňové exekuce, spočívá v převodu vlastnického práva s odkazem na výhradu vlastnického práva sjednanou v rámcové smlouvě ze dne 3. 10. 2012. Ostatní argumenty a důkazy pak již měly pouze prokázat, že k tomuto převodu skutečně došlo a že pohonné hmoty sepsané v rámci daňové exekuce s daňovým subjektem jsou právě ty, které žalobce řádně nabyt. V rámci této písemnosti předestřel svůj (odlišný) právní názor ohledně toho, že nedošlo k dostatečnému odlišení zboží od jiného zboží stejného druhu, přičemž k tomuto odlišení by mělo rovněž dojít písemnou formou.

29. Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že žalovaný na rozdíl od finančního úřadu neměl pochybnosti o skutkovém stavu věci. Své rozhodnutí založil na zodpovězení právní otázky, zda došlo k naplnění podmínek § 444 obchodního zákoníku nebo nikoliv, resp. k nabytí vlastnického práva před předáním věci. To je zřejmé i z textu napadeného rozhodnutí, kde žalovaný označuje námitky žalobce související se skutkovým stavem za irelevantní (bod 23 napadeného rozhodnutí) a z toho důvodu se k nim v rozhodnutí blíže nevyjadřuje.
30. Soud nejprve uvádí, že shledal, že obě rozhodnutí správců daně jsou plně přezkoumatelná. Ačkoliv žalobce uvádí, že nebylo dostatečně reagováno na některého jeho námitky, tak k tomu došlo buď z důvodu jejich shledané irelevance pro aktuální řízení (otázka vlastnického práva daňového dlužníka), popřípadě z důvodu jejich nespornosti (žalovaný hodnotil skutečnosti, které se odehrály přímo mezi žalobcem a společností JLR group, jak požaduje žalobce).
31. Replika žalobce, která byla soudu (logicky) doručena až po lhůtě pro podání žaloby, obsahuje přípustné rozvedení žalobních bodů uplatněných v řádné lhůtě žalobou. Dle porovnání žalobních námitek se skutečnostmi uvedenými v napadeném rozhodnutí a ve vyjádření žalovaného má soud za to, že klíčová sporná otázka mezi stranami spočívá v zásadě pouze ve výkladu ustanovení § 444 obchodního zákoníku a jeho důsledcích pro nyní posuzovanou věc.
32. Kupní smlouvu jako obchodně závazkový vztah (zejména pokud došlo k jejímu uzavření mezi podnikateli v rámci jejich podnikatelské činnosti) upravoval tehdy účinný obchodní zákoník v § 409 a násled., přičemž samostatně řešil i otázku nabytí vlastnického práva (oddíl 3). Dle ustanovení § 443 odst. 1 obchodního zákoníku *kupující nabývá vlastnického práva ke zboží, jakmile je mu dodané zboží předáno*. Dle odstavce 2 platí, že *před předáním nabývá kupující vlastnického práva k přepravovanému zboží, když získá oprávnění zásilkou nakládat*.
33. Dle ustanovení § 444 *si strany mohou písemně dojednat, že kupující nabude vlastnické právo před dobou uvedenou v § 443, jestliže předmětem koupě je zboží jednotlivě určené nebo zboží určené podle druhu a v době přechodu vlastnického práva bude dostatečně označeno k odlišení od jiného zboží, a to způsobem sjednaným mezi stranami, jinak bez zbytečného odkladu sděleným kupujícímu*.
34. Žalobce vystupoval jako „kupující“ v rámcové kupní smlouvě uzavřené s JLR group jako „prodávajícím“ dne 3. 10. 2012. Předmětem této smlouvy je závazek prodávajícího dodat a převést vlastnictví pohonných hmot na kupujícího, přičemž kupující se zavázal zaplatit prodávajícímu sjednanou kupní cenu. Dle bodu 5.1 se dodací podmínky zboží řídí podle dodacích doložek DDP, INCOTERMS 2010 (*delivered duty paid* – „dodáno clo placeno“). Dále tento bod stanoví, že dopravu zajišťuje prodávající až na místo odběru určené

kupujícím, není-li v objednávce stanoveno jinak. Dle bodu 5.3 potřebné doklady k nabytí vlastnictví ke zboží předá prodávající kupujícímu ke každé jednotlivé dodávce zboží, a to bezodkladně poté, co kupující uhradí cenu objednaného zboží prodávajícímu. Vlastnictví ke zboží přechází na kupujícího a *kupující se stává vlastníkem zboží* v okamžiku úplné úhrady ceny objednaného zboží, tzn. při zaplacení zálohové faktury. Dle bodu 6.1 kupující uhradí zboží bezhotovostním platebním příkazem, formou online platby na účet prodávajícího, a to vždy hned po vystavení zálohové faktury. Zaplacením této zálohové faktury se *stává majitelem* dodávaných pohonných hmot kupující. Dle bodu 10.3 si strany sjednaly sankci pro případ, že prodávající nedodá kupujícímu zboží do 3 dnů od úhrady zálohové faktury ve výši 0,05 % z ceny objednaného a nedodaného zboží. Není-li prodávající schopen dodat zboží ani do týdne od domluveného termínu dodávky, vrátí kupujícímu celou částku uhrazenou zálohovou fakturou. Odpovědnost prodávajícího za prodlení s dodávkou vylučuje vyšší moc. Dle bodu 11.1 si strany určily, že pokud nestanoví rámcová smlouva jinak, řídí se vztahy mezi nimi obchodním zákoníkem.

35. V řízení bylo prokázáno, že žalobce objednal a uhradil na základě zálohové faktury u svého smluvního partnera JLR group (mimo jiné) 12 500 litrů motorové nafty. K nabytí vlastnického práva před tím, než dojde k předání věci, je dle ustanovení § 444 obchodního zákoníku nutné *písemné ujednání*, což bylo v posuzované věci splněno (body 5.3 a 6.1 rámcové smlouvy) a tato skutečnost není mezi stranami nijak sporná. U zboží určeného podle druhu (v tomto případě motorová nafta) je navíc třeba, aby došlo k *dostatečnému označení zboží k odlišení* od jiného zboží. K tomuto odlišení může dojít buď způsobem sjednaným mezi stranami, popřípadě způsobem sděleným bezodkladně kupujícímu. V posuzované věci v rámcové smlouvě způsob, jakým má dojít k odlišení věci stanoven nebyl.
36. Žalovaný této otázce věnuje body 16 a 17 napadeného rozhodnutí, kde vymezuje právní rámec věci a odkazuje na komentářovou literaturu, a většinu bodu 20 napadeného rozhodnutí. Výslovně uvedl, že za dostatečné odlišení by bylo možné považovat stav, kdy by byly v zabavené cisterně převáženy pouze pohonné hmoty pro odvolatele, případně by v cisterně byly oddělené komory pro jednotlivé vlastníky. Naopak nesouhlasil s tím, že bylo dostačující sdělení názvu přepravce, registrační značky tahače a množství pohonných hmot, které z celkového objemu převážených pohonných hmot náleží žalobci.
37. Soud dospěl k závěru, že námitka žalobce je důvodná, jelikož žalovaný rozhodnou právní otázku nesprávně právně posoudil.
38. Předně je nutné zdůraznit, že k otázce druhového zboží a jeho dostatečného označení k odlišení (dále také „dostatečné odlišení“) není dostupná konstantní či sjednocující judikatura, která by tento institut vykládala. Ani komentářová literatura (na kterou poukazovali oba účastníci řízení) neuvádí konkrétní vodítka, která by byla v souzené věci využitelná. Soud se tedy na tuto otázku zaměřil prostřednictvím pečlivého zhodnocení okolností nynějšího případu, přičemž je toho názoru, že k dostatečnému odlišení v nynější věci došlo.
39. Při rozhodování soud výrazně přihlížel k tomu, že se jedná o otázku soukromého práva, které je zásadně ovládáno smluvní autonomií, tudíž jsou to primárně strany, které si sjednávají vzájemná (relativní) práva a povinnosti a jejichž vzájemná vůle by měla být silným vodítkem při výkladu jejich ujednání. Existující limity smluvní autonomie by dle

soudu neměly být chápány extenzivně, přičemž výklad zastávaný žalovaným má právě takovou tendenci.

40. Smyslem právní úpravy § 444 obchodního zákoníku dle soudu je, aby bylo bez rozumných pochybností zřejmé, k jaké druhově určené věci konkrétní kupující nabývá vlastnické právo. Pokud by k nabytí vlastnického práva došlo dle § 443 obchodního zákoníku současně s předáním věci, nebylo by pochyb (ani v případě druhově určených věcí), ve vztahu ke které věci kupující vlastnické právo nabývá. Vzhledem k tomu, že § 444 obchodního zákoníku umožňuje, aby si strany sjednaly nabytí vlastnického práva kupujícím ještě před tímto momentem, pamatuje rovněž na to, že vlastnické právo může být nabyto pouze k věci, která bude s nějakou mírou jistoty konkretizována. Žalovaný zastává názor, že míra konkretizace musí být absolutní, přičemž nepřipouští žádné výjimky. Dle něho by v tomto případě pro řádné nabytí vlastnického práva žalobcem muselo být 12 500 litrů motorové nafty fyzicky (prostorově) jednoznačně odděleno od jakékoliv jiné motorové nafty. Soud má ovšem za to, že takový výklad neodpovídá smyslu předmětného ustanovení, zároveň nadměrně zasahuje do smluvní autonomie stran. Mělo-li být ustanovení mezi stranami o „předběžném“ nabytí vlastnického práva účinné musel by prodávající vždy volit takový způsob dopravy či uskladnění nákladu, který by zajišťoval prostorovou oddělenost jednotlivých dodávek, popřípadě by musel každou z dodávek vypravovat v samostatném dopravním prostředku apod. Dle soudu je takový výklad zbytečně omezující pro podnikatelskou praxi, není legitimního důvodu na něm trvat a zároveň ani jednoznačně nevyplývá z jazykového vyjádření ustanovení § 444 obchodního zákoníku. Citované ustanovení totiž hovoří o *dostatečném* odlišení od jiného zboží stejného druhu, nikoliv o odlišení absolutním či fyzickém (prostorovém) oddělení.
41. Z provedeného dokazování vyplynulo, že do cisterny byla stočena motorová nafta pro více vlastníků. Motorová nafta, jejíž vyloučení se žalobce domáhá, tudíž nebyla prostorově oddělena od motorové nafty dalších 3 (resp. jak vyplynulo z doplněného dokazování dalších 2) kupujících. Dle soudu ovšem došlo k dostatečné individualizaci, jelikož byla přesně specifikována cisterna, která motorovou naftu převážela, a jednotliví kupující byli informováni o tom, jaká část z nákladu jim náleží. Těžko si představit ještě podrobnější odlišení druhově určené věci, kromě již výše zmíněné (a žalovaným striktně prosazované) konkretizace prostřednictvím prostorového oddělení.
42. Skutkový stav navíc není zatížen žádnými nejasnostmi, provedené důkazy (zejména doplněné v odvolacím řízení) tvoří poměrně ucelený obraz celého průběhu dodávky pohonných hmot mezi žalobcem a společností JLR group, přičemž najevo nevyplývá ani existence jakýchkoliv pochybností o tom, komu bylo jaké zboží dopravováno. Navíc z výpovědi předsedy představenstva společnosti JLR group lze usuzovat na to, že obdobná praxe byla realizována dlouhodobě (zejména odpovědi na str. 5 protokolu o výsledku svědka J. Š. ze dne 30. 3. 2017). V tomto směru soud ještě upozorňuje, že v podstatě jediná rozpornost, která se v řízení vyskytla (ohledně množství motorové nafty určené žalobci – v písemné objednávce dopravy se objevuje pokyn stočit u žalobce pouze 7 500 litrů motorové nafty), byla odstraněna v průběhu odvolacího řízení a žalovaný vzal za prokázané i to, že žalobci bylo dopravováno 12 500 litrů motorové nafty.
43. Dle soudu tedy ustanovení § 444 obchodního zákoníku nezabraňovalo nabytí vlastnického práva, jelikož druhová věc byla dostatečně odlišena v momentě stočení do konkrétní cisterny s určením konkrétního množství, které náleží žalobci, včetně uvedení času a místa

dodávky. Citované ustanovení dle soudu brání nabytí vlastnického práva zejména po dobu, kdy se druhová věc například nachází v nespecifikovaných skladech konkrétního prodávajícího, jelikož ji nelze ani přiměřeně rozumně identifikovat. Nicméně jakmile dojde k její bližší specifikaci, například prostřednictvím její přepravy konkrétním způsobem a vozidlem, již lze jednoznačně identifikovat, ke které věci má kupující nabytí vlastnické právo. Pokud je druhová věc přepravována s dalšími věcmi pro další kupující, nicméně konkrétní poměr každého vlastníka je jednoznačný (např. polovina nákladu kupujícímu A, polovina nákladu kupujícímu B), tak dle soudu nic nebrání tomu, aby byla dána přednost smluvní autonomii soukromého práva, jelikož věc lze rozumně identifikovat – resp. lze ji považovat za *dostatečně odlišenou* od jiného zboží stejného druhu.

44. Vzhledem k tomu, že žalobce a společnost JLR group neměli v rámcové smlouvě upraven způsob, jakým k odlišení věci má dojít, bylo nutné toto odlišení bez zbytečného odkladu sdělit kupujícímu. Žalovaný dovozuje, že i v tomto případě by mělo jít o sdělení písemné, proti čemuž se žalobce vymezil v rámci žalobního bodu. Ustanovení § 444 obchodního zákoníku ovšem povinnost písemnosti tohoto sdělení nestanoví. V řízení bylo výpovědi předsedy představenstva společnosti JLR group prokázáno, že o specifikaci zboží informoval žalobce telefonicky. Dle soudu tudíž na situaci nelze nahlížet tak, „jakoby“ ke sdělení kupujícímu nedošlo. Opět je třeba zdůraznit, že se jedná o oblast ovládanou smluvní autonomií a písemnost by v takovém případě měla primárně funkci důkazní. Vzhledem k tomu, že to zákon kogentně nevyklučuje, nemá soud proti ústní formě sdělení způsobu odlišení zboží žádné výhrady.
45. Žalobce namítal také procesní vadu. Uvedl, že mu byla v podstatě odňata jedna instance v řízení a neměl příležitost vyvrátit pochybnosti finančního úřadu. K tomu lze odkázat na závěry plynoucí z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2018, čj. 7 Afs 348/2018-32, že *v řízení o vyloučení majetku z daňové exekuce podle § 179 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, je na navrhovateli, aby věrohodnými a vzájemně si neodporujícími důkazy prokázal, že mu svědčí vlastnické právo k majetku, jehož vyloučení z daňové exekuce se domáhá. Hrozí-li, že navrhovatel neunes povinnost tvrzení a důkazní břemeno, má správce daně povinnost jej o této skutečnosti poučit a poskytnout mu příležitost svá tvrzení a důkazy doplnit (per analogiam § 118a a § 267 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve spojení s § 177 odst. 1 daňového řádu). Pokud však správce daně na základě volného hodnocení důkazů dospěje k závěru, že si předložené důkazy odporují či jsou jinak nedůvěryhodné, je namístě, aby návrh zamítl, nikoli aby navrhovateli přestřel své pochybnosti a dal mu další příležitost, aby tyto pochybnosti vyvrátil.*
46. Z odůvodnění rozhodnutí finančního úřadu vyplývá, že předložené důkazy povětšinou hodnotil jako nezpůsobilé k prokázání tvrzené skutečnosti, tudíž své rozhodnutí fakticky založil na neunesení důkazního břemene žalobcem ohledně jeho vlastnického práva k předmětným pohonným hmotám. Navíc v podstatě jediná „vnitřní rozpornost“ předložených a opatřených důkazních prostředků byla žalobcem v odvolacím řízení dostatečně vyjasněna, přičemž z úředního záznamu ze dne 3. 4. 2017 vyplývá, že žalobce o existenci předmětné listiny, která zakládala rozpornost, neměl povědomí. Ve světle uvedeného by se poučení o hrozícím neunesení důkazního břemene a poskytnutí prostoru k doplnění důkazních návrhů a k vysvětlení shledaného rozporu, jevílo více než vhodné. Na druhou stranu daňové řízení (včetně řízení odvolacího) tvoří jeden celek a v odvolacím

řízení bylo dalším důkazním návrhům žalobce vyhověno, přičemž měl rovněž prostor vysvětlit existující rozpor ohledně přepravovaného množství motorové nafty. Soud tedy pouze apeluje na to, aby v obdobných případech bylo důkazní úsilí soustředěno zejména před správcem daně prvního stupně, nicméně jedním dechem zároveň konstatuje, že v posuzovaném případě neměl realizovaný postup vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

47. Finanční úřad žalobce ani „neuvedl v omyl“, jak se domnívá. Tento dojem v žalobci pravděpodobně vzbuzuje skutečnost, že ve věci došlo po doplnění skutkového stavu k poměrně zásadnímu názorovému vývoji, nicméně v tomto směru byl ze strany žalovaného náležitě informován. Důvodná není ani námitka úmyslných průtahů prostřednictvím svévolného výkladu. Odlišný právní názor je předmětem sporu mezi účastníky, v postupu žalovaného soud nespatřuje jakýkoliv zlý úmysl či svévoli.

VI. Závěr a náklady řízení

48. Při přezkumu napadeného rozhodnutí ve smyslu § 75 odst. 2 věta první soudního řádu správního soud shledal podanou žalobu jako důvodnou. Proto napadené rozhodnutí pro nezákonnost zrušil podle § 78 odst. 1 soudního řádu správního. V navazujícím řízení bude žalovaný v souladu s § 78 odst. 5 soudního řádu správního vázán právním názorem soudu.
49. O náhradě nákladů soudního řízení bylo rozhodnuto v souladu s § 60 odst. 1 soudního řádu správního, podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.
50. Žalobce měl ve věci plný úspěch, tudíž má vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Odměna žalobcova zástupce a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 soudního řádu správního a podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Zástupce žalobce ve věci učinil celkem tři úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, sepis žaloby, sepis repliky). Odměna je ve výši určené dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, tedy $3 \times 3\,100$ Kč. Náhrada hotových výdajů je podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu určena paušální částkou za jeden úkon právní služby, tedy 3×300 Kč. Celkem odměna a náhrada hotových výdajů činí 10 200 Kč. Protože advokát žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se jeho odměna ve smyslu § 57 odst. 2 soudního řádu správního o částku 2 142 Kč, odpovídající dani (21 %), kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle daňových předpisů. Dále žalobci náleží náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 000 Kč. Celkem mu tedy vůči žalovanému byla přiznána náhrada nákladů ve výši 15 342 Kč. K jejímu zaplacení určil soud přiměřenou lhůtu.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 11. prosince 2019

JUDr. Zuzana Bystřická, v.r.
předsedkyně senátu